

Muzeum Regionalne
w Środzie Śląskiej

Średzkie Zeszyty Naukowe

TOM 23/2014

P. Jarysz

**SPRAWOZDANIE Z PRZEPROWADZENIA NADZORU
I RATOWNICZYCH BADAŃ ARCHEOLOGICZNYCH
ZWIĄZANYCH Z INWESTYCJĄ PN. BUDOWA BUDYNKU
MIESZKALNEGO, JEDNORODZINNEGO Z GARAŻEM WRAZ
Z ZEWNĘTRZNĄ LINIĄ ZASILANIA ENERGETYCZNEGO,
PRZYŁĄCZEM WODY, PRZYŁĄCZEM KANALIZACJI
SANITARNEJ I WJAZDEM NA DZIAŁKĘ PRZY ULICY
J.I. KRASZEWSKIEGONA NA TERENIE DZ. NR 11/13 AM-13
OBRĘB STRZELIN, GM. LOCO.**

(Decyzja nr 712/2013 z dnia 10.05.2013r.)

P. Jarysz

Sprawozdanie ma charakter ostateczny.

Środa Śląska 2014

© Muzeum Regionalne w Środzie Śląskiej

I. Wstęp.

W dniach 28-29.08.2013 oraz 15-16.07.2014 r. autor sprawozdania przeprowadził z ramienia Muzeum Regionalnego w Środzie Śląskiej, Pl. Wolności 3, 55-300 Środa Śląska, nadzór i ratownicze badania archeologiczne na obszarze objętym inwestycją pn.: **Prace ziemne związane z budową budynku mieszkalnego jednorodzinnego z garażem wraz z zewnętrzną linią zasilania energetycznego, przyłączem wody, przyłączem kanalizacji sanitarnej i wjazdem na działkę przy ul. J.I. Kraszewskiego na terenie działki nr 11/13 AM-13 obręb Strzelin, gm. loco.** (ryc. 3). Prace archeologiczne przeprowadzono w oparciu o decyzję Wojewódzkiego Dolnośląskiego Konserwatora Zabytków (nr 712/2013 r. z dnia 10.05.2013 r.).

Teren będący w zasięgu badań leży na obszarze Równiny Kąckiej stanowiącej jeden z elementów Równiny Wrocławskiej, wchodzącej w skład makroregionu Nizina Śląska, (Baraniecki i in. 1997; Kondracki 1981, s. 304-307), (ryc. 1).

II. Badania Archeologiczne.

Wykopy ziemne związane z inwestycją nie naruszyły obszaru żadnego ze stanowisk archeologicznych wzmiankowanych w materiałach źródłowych Wojewódzkiego Dolnośląskiego Urzędu Ochrony Zabytków we Wrocławiu.

W dalszym sąsiedztwie inwestycji znajduje się stanowisko nr 4/6/87-29 AZP, (ryc. 2-3). W źródłach konserwatorskich jest ono wymieniane, jako stanowisko archiwalne - cmentarzysko szkieletowe, neolit, (Pazda, 1998). W katalogu stanowisk archeologicznych K. Demidziuka nosi ono nr 651. Jego zawartość kulturowo-chronologiczna określona jest jako: cmentarzysko szkieletowe, neolit – kultura lendzielska, grupa jordanowska; stanowisko nieokreślone z III-V EB, kultura łużycka; osada – późne średniowiecze; grób szkieletowy – chronologia nieokreślona (Demidziuk, 2004, s. 230, 356). Stanowisko odkryto w 1919 r., a dziewięć lat później na jego obszarze przeprowadzono badania archeologiczne. Kolejnych odkryć dokonano tu w 1929 i 1930 r.

Obszar objęty inwestycją znajduje się na terenie dawnego Przedmieścia Wrocławskiego.

Przed przystąpieniem do prac inwestycyjnych przeprowadzono wizję lokalną na terenie działki nr 11/13 AM-13. Na jej podstawie można domniemywać, iż omawiany teren był użytkowany intensywnie od 2. poł. XX w. po czasy nam współczesne. Znajdowało się tu gospodarstwo szklarniowe wraz z niezbędną infrastrukturą, którego pozostałości usunięto ok. 2006 r., a teren działki splantowano. W późniejszych latach wysypywano w tym miejscu gruz i śmieci.

Przystępując do prac ziemnych w pierwszej kolejności wywieziono hałdy gruzu i śmieci zalegające na terenie działki (fot. 1-3). Następnie przystąpiono do usuwania warstwy próchniczo-gruzowej z obszaru wykopu pod budynek z garażem (I/2013), (fot. 4-9). Wykop miał postać prostokąta o wymiarach 21 x 15 m, (ryc. 4; fot. 10, 12). W jego obrębie rejestrowano układ nawarstwień taki jak w profilu SW nr P1: 1 - szaro-czarna próchnica z gruzem, gliną i żwirem (warstwa budująca hałdę); 2 - żółta glina (calec), (ryc. 5; fot. 11). W trakcie prac ziemnych usunięto warstwę o miąższości 0,4-0,6 m. W ich toku nadzorowano prace sprzętu mechanicznego, doczyszczano i kontrolowano odsłaniane ściany oraz powierzchnię wykopu I/2013.

Następnie zgodnie z założeniami projektowymi na dnie wykopu ułożono warstwę kruszywa kamiennego z piaskiem, którą utwardzono i pokryto warstwą suchego betonu.

Po związaniu betonu ułożono na nim zbrojenie i wylano płytę, na której w dalszej kolejności stawiano ściany budynku.

Po wzniesieniu stanu surowego budynku w 2014 r. przystąpiono do prac ziemnych związanych z budową przyłączy - kanalizacyjnego, wodociągowego i energetycznego.

Wykop pod przyłączy wodociągowe posiadał następujące wymiary: 7 x 0,8 x 0,6 m.

Wykop pod przyłączy kanalizacyjne posiadał następujące wymiary: 6 x 1,7 x 0,6 m.

Wykop pod przyłączy energetyczne posiadał następujące wymiary: 28 x 1,2 x 0,6 m.

W obrębie w/w wykopów rejestrowano układ nawarstwień taki jak w profilu E nr P2: 1 - szaro-czarna próchnica z gruzem, gliną i żwirem (warstwa budująca hałdę); 2 - szaro-kremowa próchnica (podglebie); 3 - brązowy ił (calec); 4 - żółta glina (calec), (ryc. 6; fot. 16).

W trakcie realizacji prac inwestycyjnych nadzorowano przebieg robót ziemnych. Doczyszczano i poddawano obserwacji ściany oraz powierzchnie wykopów pod przyłącza. Miało to na celu rozpoznanie stratygrafii na obszarze objętym inwestycją oraz ujawnienie obecności ewentualnych nawarstwień kulturowych bądź obiektów archeologicznych. Wykonywana była przy tym dokumentacja fotograficzna, rysunkowa i opisowa.

III. Zakończenie.

Na obszarze objętym inwestycją nie zarejestrowano obecności obiektów ani nawarstwień o charakterze archeologicznym. Wynik negatywny przyniosło również poszukiwanie materiału zabytkowego w obrębie wykopów związanych z inwestycją.

W oparciu o analizę nawarstwień uchwyconych w profilach nr P1-P2, (ryc. 5-6; fot. 11, 16) ustalono, co następuje:

- 1) Strop warstwy calcowej rejestrowano na wysokości 165,23- 165,3 m n.p.m.
- 2) W obrębie wykopów pod przyłącza – wodociągowe, kanalizacyjne i energetyczne nad calcem rejestrowano warstwę podglebia.
- 3) Na badanym obszarze nie ujawniono obecności humusu pierwotnego. Jak można przypuszczać został on usunięty na skutek prac prowadzonych przy likwidacji gospodarstwa szklarniowego oraz w toku późniejszych działań związanych z porządkowaniem terenu. Przypuszczalnie prace te przeprowadzono w 2005 r.
- 4) Warstwa szaro-czarnej próchnicy z gruzem, gliną i żwirem stanowiła pozostałość po znajdujących się na działce hałdach. Przed planowaną budową hałdy w większości usunięto, a niewielka ich część, która pozostała na miejscu posłużyła do wyrównania powierzchni działki.
- 5) Mimo negatywnych wyników prac badawczych należy w przyszłości kontynuować nadzory archeologiczne nad pracami ziemnymi prowadzonymi na obszarze miejscowości.

P. J...

Spis Fotografii

- Fot. 1** Strzelin, ul. Kraszewskiego, budowa budynku mieszkalnego na dz. nr 11/13 AM-13. Widok ogólny na teren planowanej inwestycji przed rozpoczęciem prac ziemnych, ujęcie z E.
- Fot. 2-3** Strzelin, ul. Kraszewskiego, budowa budynku mieszkalnego na dz. nr 11/13 AM-13. Widoki ogólne na powierzchnię działki przed rozpoczęciem prac inwestycyjnych, ujęcia z W i NE.
- Fot. 4** Strzelin, ul. Kraszewskiego, budowa budynku mieszkalnego na dz. nr 11/13 AM-13. Widok ogólny na prace związane z usuwaniem warstwy próchniczogruzowej, ujęcie z SW.
- Fot. 5-6** Strzelin, ul. Kraszewskiego, budowa budynku mieszkalnego na dz. nr 11/13 AM-13. Widoki na powierzchnię wykopu I/2013 po usunięciu warstwy próchniczogruzowej, ujęcia z E i SE.
- Fot. 7** Strzelin, ul. Kraszewskiego, budowa budynku mieszkalnego na dz. nr 11/13 AM-13. Widok na powierzchnię wykopu I/2013, (partie: środkowa i W), po usunięciu warstwy próchniczogruzowej, ujęcie z E.
- Fot. 8-9** Strzelin, ul. Kraszewskiego, budowa budynku mieszkalnego na dz. nr 11/13 AM-13. Widoki ogólne na wykop I/2013 w trakcie usuwania warstwy próchniczogruzowej, ujęcia z W i SW.
- Fot. 10** Strzelin, ul. Kraszewskiego, budowa budynku mieszkalnego na dz. nr 11/13 AM-13. Widok na powierzchnię wykopu I/2013, (partie: W i NW), po usunięciu warstwy próchniczogruzowej, ujęcie z S.
- Fot. 11** Strzelin, ul. Kraszewskiego, budowa budynku mieszkalnego na dz. nr 11/13 AM-13. Widok na układ nawarstwień zarejestrowany w profilu SW nr P1.
- Fot. 12** Strzelin, ul. Kraszewskiego, budowa budynku mieszkalnego na dz. nr 11/13 AM-13. Widok na powierzchnię wykopu I/2013 po usunięciu warstwy próchniczogruzowej, ujęcie z S.
- Fot. 13** Strzelin, ul. Kraszewskiego, budowa budynku mieszkalnego na dz. nr 11/13 AM-13. Widok ogólny na wykop pod przyłącze energetyczne i kanalizacji sanitarnej, ujęcie z E.
- Fot. 14** Strzelin, ul. Kraszewskiego, budowa budynku mieszkalnego na dz. nr 11/13 AM-13. Widok ogólny na wykop pod przyłącze kanalizacji sanitarnej, ujęcie z N.
- Fot. 15** Strzelin, ul. Kraszewskiego, budowa budynku mieszkalnego na dz. nr 11/13 AM-13. Widok ogólny na wykop pod przyłącze wodociągowe, ujęcie z SE.
- Fot. 16** Strzelin, ul. Kraszewskiego, budowa budynku mieszkalnego na dz. nr 11/13 AM-13. Widok na układ nawarstwień zarejestrowany w profilu E nr P2.

Literatura

- Antoszek R., Pawlak J., Pawlak W., Wojniak R., Wers R., Wysocki G.
1997 Mapa 25-26 – Podział fizycznogeograficzny, [w:] Atlas Śląska
Dolnego i Opolskiego, Wrocław.
- Demidziuk K.
2004 Mapa 463.34 Strzelin Arkusz 6 Obszar B, [w:] Archiwalia do
archeologii Ziemi Strzelińskiej, Wrocław.
- Kondracki J.
1981 Geografia fizyczna Polski, Warszawa.
- Pazda S.
1981 Karta ewidencji stanowiska archeologicznego, Obszar 87-29 AZP,
stan nr 4/6 [w:] archiwum Dolnośląskiego Wojewódzkiego Konserwatora
Zabytków we Wrocławiu.

Dziennik Badań

Dotyczy inwestycji pn. - Prace ziemne związane z budową budynku mieszkalnego jednorodzinnego z garażem wraz z zewnętrzną linią zasilania energetycznego, przyłączem wody, przyłączem kanalizacji sanitarnej i wjazdem na działkę przy ul. J.I. Kraszewskiego na terenie działki nr 11/13 AM-13 obręb Strzelin, gm. loco.

28.08.2013r.

Przeprowadzono wizję lokalną na obszarze objętym inwestycją.

P. J.

29.08.2013r.

Nadzorowano prace ziemne związane z odhumusowaniem terenu pod domek jednorodzinny, (wykop I/2013).

P. J.

15-16.07.2014r.

Prace archeologiczne prowadzono w wykopach pod przyłącza: energetyczne, kanalizacyjne i wodociągowe. Zakończenie prac na obszarze objętym inwestycją.

P. J.

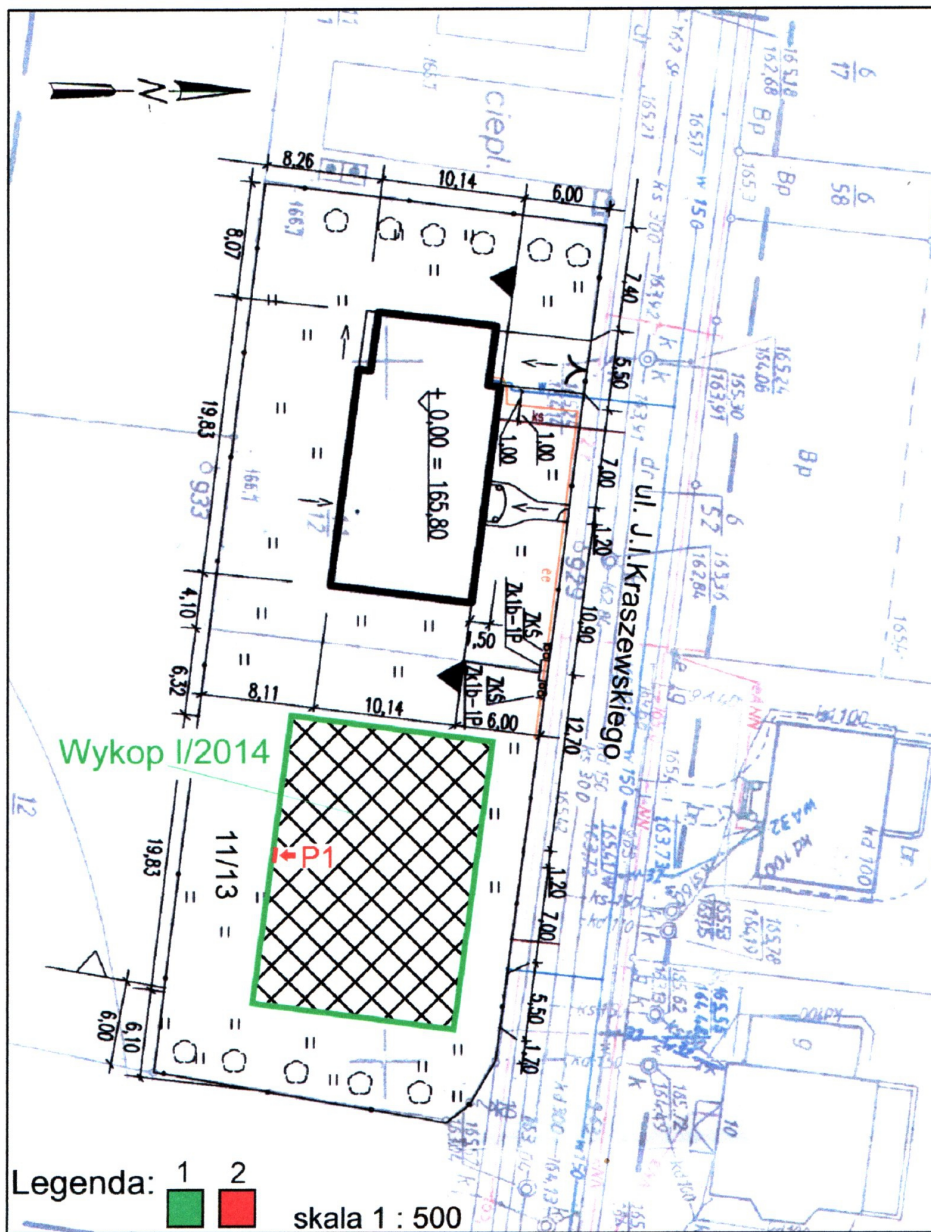
Ryc. 1. Wycinek mapy hipsometrycznej Śląsk Dolny i Opolski z przybliżoną lokalizacją miejsca badań.

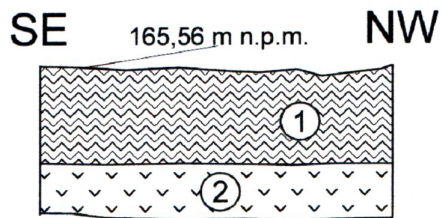
Ryc. 2. Wycinek mapy AZP obszaru 87-29 z usytuowaniem stanowisk archeologicznych i przybliżoną lokalizacją miejsca badań (○).

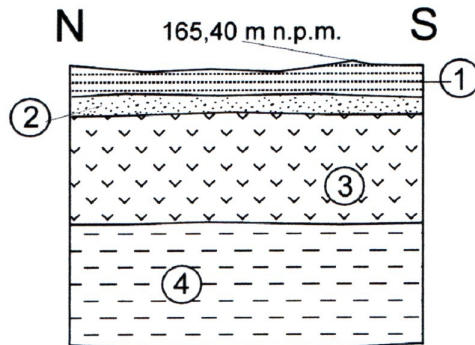
Ryc. 3. Strzelin, ul. J.I.Kraszewskiego, wycinek ortofotomapy w skali 1:10 000 z przybliżoną lokalizacją terenu objętego badaniami archeologicznymi.

Ryc.4. Strzelin, ul. J.I.Kraszewskiego, dz. nr 11/13 AM-13, wycinek mapy do celów projektowych. Legenda: 1 - usytuowanie wykopu I/2013; 2 - lokalizacja profilu nr P1.

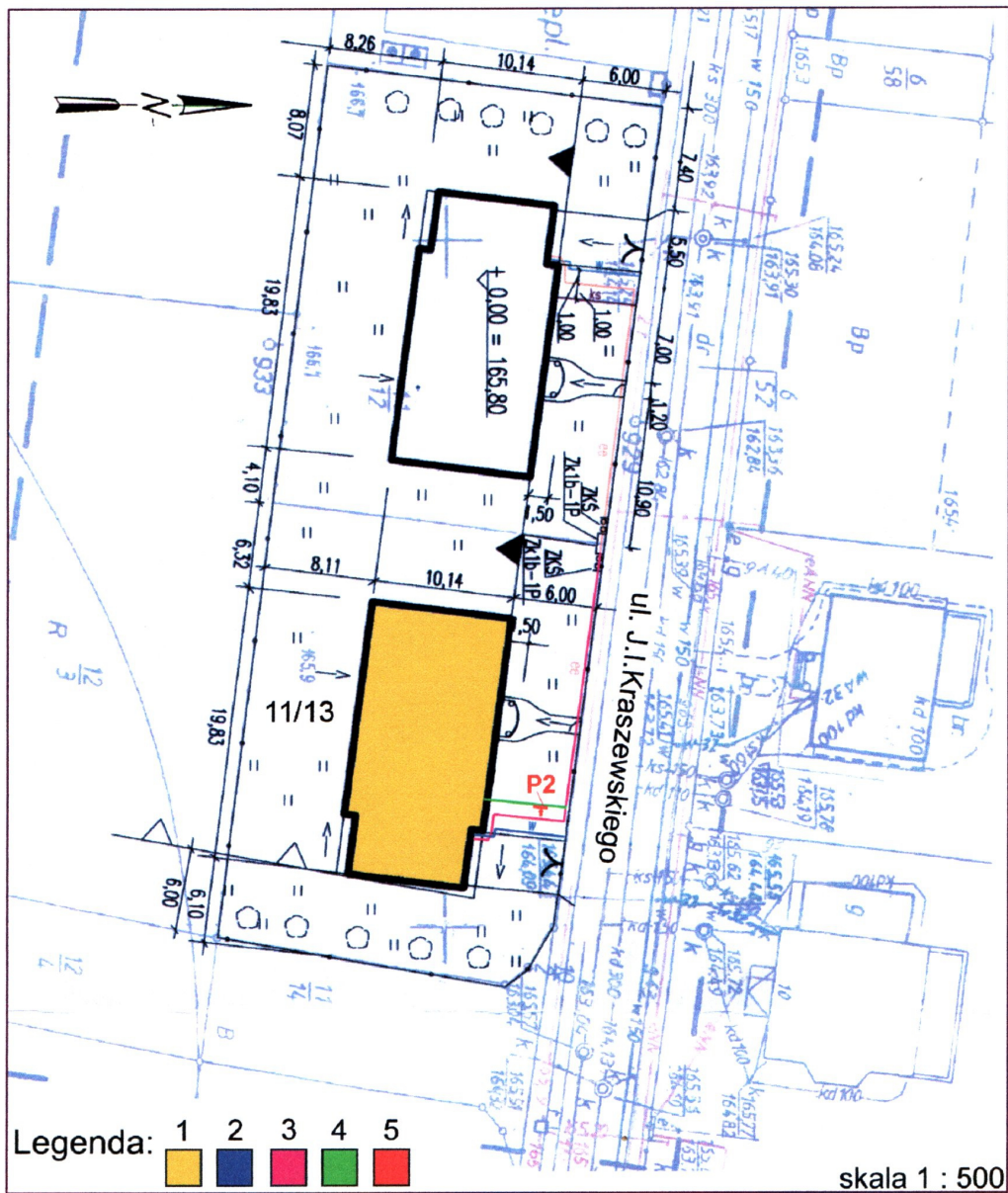

Ryc.5. Strzelin, ul. J.I.Kraszewskiego, dz. nr 11/13 AM-13. Widok na układ nawarstwień zarejestrowanych w profilu nr P1: 1 - szaro-czarna próchnica z gruzem, gliną i żwirem; 2 - żółta glina.

Ryc.6. Strzelin, ul. J.I.Kraszewskiego, dz. nr 11/13 AM-13. Widok na układ nawarstwień zarejestrowanych w profilu nr P2: 1 - szaro-czarna próchnica z gruzem, gliną i żwirem; 2 - szaro-kremowa próchnica; 3 - brązowy żelazo; 4 - żółta glina.

Ryc.7. Strzelin, ul. J.I.Kraszewskiego, dz. nr 11/13 AM-13, wycinek mapy do celów projektowych. Legenda: 1 - usytuowanie budynku mieszkalnego; 2-4 - lokalizacja przyłączy: wodociągowego, energetycznego i kanalizacyjnego; 5 - położenie profilu nr P2.

1

2

3

4

5

6

7

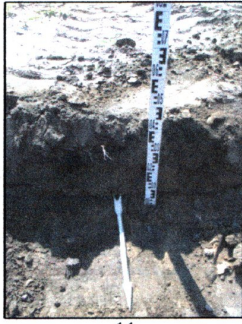
8

9

10

11

12

13

14

15

16